

**T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI**

7/23790
6K-98
GÖNÜLLÜK

Sayı : 64443507- 23780
Konu : Soru Önergesi

- 5 Nisan 2018

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.02.2018 tarih ve 43452547- 120.07- E.00000235380 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Ali YİĞİT tarafından yöneltilen 7/23790 esas numaralı önergeye ilişkin bağlı kurumumuz Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı' nın cevabi yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fikri IŞIK
Başbakan Yardımcısı

EK: Yazı ve ekleri (3 sayfa)

T.C.
BAŞBAKANLIK
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

Sayı : 96483399-610.00-E.269
Konu : Soru Önergesi

06.03.2018

BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Fikri IŞIK)

İlgi : a) 28.02.2018 tarihli ve 64443507-14414 sayılı yazınız.
b) 28.02.2018 tarihli ve 64443507-14428 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazılarınızla gönderilen Balıkesir Milletvekili Sayın Mehmet TUM'un 28/02/2018 tarihli ve 7/23750 esas numaralı ve İzmir Milletvekili Sayın Ali YİĞİT'in 28/02/2018 tarihli ve 7/23750 esas numaralı soru önergelerine ilişkin cevaplar yazımız ekinde sunulmuş olup 05/03/2018 tarihindembickici@basbakanlik.gov.tr adresine e-posta ile gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Derya ÖRS
Başkan

Ek:

- 1- 7/23750 Esas Numaralı Soru Önergesi Cevabi Yazısı (2 sayfa)
- 2- 7/23790 Esas Numaralı Soru Önergesi Cevabi Yazısı (2 sayfa)

T.C. Başbakan Yardımcılığı
Tarih : 06.03.2018
Sayı : 24772

Önerge Tarihi: 28 Şubat 2018

İzmir Milletvekili Sayın Ali YİĞİT'in, Bakanlığımca yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği 7/23790 esas numaralı soru önergesi;

SORULAR

Ülkemizin kurucusu büyük önder Atatürk tarafından "Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak, onu yeryüzü dilleri arasında değerine yaraşır yüksekliğe" eristirmek amacıyla kurulan Türk Dil Kurumu'nda yer alan bazı sözcüklerin anlam ve tanımları ülkemizin demografik ve kültürel zenginliğine zarar verecek şekilde yer almaktadır. Genellikle derlemelerde çıkan bu durum inanç, mezhep ve etnik açıdan toplumu ayırıştırmaya ve kutuplaştırmaya yol açmaktadır. Bunun en çarpıcı örneklerinden sonuncusu da "vazalak" sözcüğü üzerinde yaşanan tartışmalardır.

Bu bağlamda;

1. Türk Dil Kurumu sözlüğünde yer alan ve inanç, mezhep ya da etnik açıdan farklı kökenden insanları rencide eden, küçümseyen, hakaret içeren anlam ve tanımlarla ilgili bir tarama yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa bu ve benzeri kutuplaştırmacı içerik taşıyan hangi sözcükler tespit edilmiş ve bunlarla ilgili bir işlem yapılmış mıdır?
2. Dilin toplumların kaynaşmasında en önemli araç olduğu düşünülüğünde toplumu ayırıştıran ve ötekileştirerek kutuplaştıran sözcüklerin Türk Dili'nden ayırıştırılması ve farklılığımızın zenginlik olduğu bilinciyle toplumu birleştirici yeni sözcükler türetilmesi konusunda çalışma yapılmakta mıdır?
3. Dil, ideoloji ve hegemonya arasında güçlü bir ilişki olduğu gerçeğiyle dilimizin ideolojik kaygılardan ve yabancı kökenli istilalardan arındırılarak sadece özgürleştirilmesine ve zenginleştirilmesine yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır? Yapılmaktaysa bunlar nelerdir?

CEVAPLAR

Bakanlığım sorumluluğundaki Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bünyesindeki Türk Dil Kurumundan aldığım bilgiye göre;

1. Sözlükler bir dilin bütün veya belli bir dönemdeki kelimelerini; yazılışları, türleri, söylenişleri, temel ve yan anlamları, kullanılış özellikleri bakımından kayıt altına alan, açıklayan başvuru kaynaklarıdır. Kelimelerin türleri, yazılışları, söylenişleri, kullanılış biçimleri sözlüklerde belirli bir düzen içerisinde sıralanır. Bu düzeni sağlayan, sözlük hazırlama ve yazma ilkeleridir. Dolayısıyla kelimeler sözlüğün türüne göre dilden derlenen biçimleriyle sözlüklerde yerini alır. Bu bakımdan sözlükler belli bir görüşün savunulduğu alanlar değil, dilin aynalarıdır. Kelimelerle ilgili "inanç, mezhep ya da etnik açıdan farklı kökenden insanları rencide eden, küçümseyen, hakaret içeren" ifadesi de öznel ifadeler olup sözlük biliminin değil daha çok hukukun alanına girmektedir.

2. Türk Dil Kurumu Türkçeye yerleşme eğilimindeki yabancı sözlere karşılıklar önermektedir. Dilde bulunmayan kavramlar için ya da içerik oluşturmak amacıyla yeni sözler türetmek dil biliminin, dolayısıyla Türk Dil Kurumunun çalışma alanına girmemektedir.

3. Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak, onu yeryüzü dilleri sırasında değerine yaraşır yüksekliğe eristirmek amacıyla kurulan Türk Dil Kurumu, kurulduğu günden bu yana dildeki yabancı sözler için karşılıklar önermektedir. Bu karşılıklar kılavuz eserlerle ve

sürelî yayınlarla kamuoyuna da duyurulmaktadır. Bu amaçla bugüne kadar 11 kılavuz eser yayımlanmıştır. Bunlar sonuncusu *Yabancı Sözlere Karşılıklar Kılavuzu* adıyla yayımlanmış ve yayımlandığı günden bu yana ücretsiz dağıtılmıştır. Bu esere Türk Dil Kurumunun ağ sayfasında da ulaşılabilir.

Yabancı sözlerin dile yerleşmesinde yabancı terimlerin etkisi de oldukça yüksektir. Türk Dil Kurumu yabancı terimlere de karşılıklar bulmakta, bunları da ilgili başlıklar altında yayımlamaktadır. Çok sayıdaki bu tür esere de Türk Dil Kurumunun ağ sayfasından ulaşılabilir.